

RAAP-NOTITIE *nummer*

Plangebied Vosseveldseweg, deelgebied 2 te Winterswijk

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend
veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Rouwmaat Groenlo B.V.

Titel: Plangebied Vosseveldseweg, deelgebied 2 te Winterswijk; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: augustus2008

Auteur: H. Ringenier

Projectcode: WIVW

Bestandsnaam: NO*nummer*-WIVW.doc

Projectleider: H. Ringenier

Projectmedewerker: D. Kastelein MA & K. Goedkoop

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS- CIS-code: 29871

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Autorisatie: drs. F. de Roode

ISSN: 0294-6369

RAAP Archeologisch

telefoon: 0294-491 500

Adviesbureau B.V.

telefax: 0294-491 519

Leeuwendseweg 5b

E-mail: raap@raap.nl

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2008

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Rouwmaat Groenlo B.V. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juli 2008 een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in het plangebied Vosseveldseweg, deelgebied 2 in de gemeente Winterswijk. Het deelgebied bestaat uit de bouwlocaties A en B. Het onderzoek diende plaats te vinden in verband met te realiseren nieuwbouw. Doel van dit onderzoek was allereerst het middels bureauonderzoek verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische resten teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Het doel van het veldonderzoek was vervolgens die verwachting te toetsen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische vindplaatsen. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen in het plangebied is vervolgens een advies met betrekking tot archeologisch vervolgonderzoek geformuleerd.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij de aanvang van het veldonderzoek voor het deelgebied een middelhoge verwachting voor archeologische resten uit alle perioden.

Tijdens het veldonderzoek zijn in het deelgebied echter geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten aangetroffen.

Gezien de onderzoeksresultaten is geconcludeerd dat bij de realisatie van de nieuwbouw zeer waarschijnlijk geen archeologische resten zullen worden verstoord. Op basis hiervan wordt aanbevolen om in het plangebied Vosseveldseweg, deelgebied 2 geen aanvullend archeologisch vooronderzoek te laten verrichten en het deelgebied vrij te geven.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van Rouwmaat Groenlo B.V. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juli 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in het plangebied Vosseveldseweg, deelgebied 2 te Winterswijk, in verband met de geplande bouw van een woonhuis en een paardenstal. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 4 een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

1.2 Administratieve gegevens

Het plangebied Vosseveldseweg, deelgebied 2 bestaat uit twee bouwlocaties (A en B) met een oppervlakte van respectievelijk ca. 0,05 ha en 0,03 ha. De locaties liggen in agrarisch gebied, ten zuidoosten van de bebouwde kom van Winterswijk (figuur 1). Beide locaties staan afgebeeld op kaartblad 41F van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de coördinaten van de hoekpunten van de locaties zijn respectievelijk 250.539/441.548, 250.548/441.539, 250.528/441.537 en 250.538/441.527, en 250.597/441.585, 250.605/441.580, 250.592/441.566 en 250.586/441.571.

1.3 Toekomstige situatie

In het deelgebied is nieuwbouw gepland. De te realiseren nieuwbouw bestaat uit een woonhuis en een paardenstal.

1.4 Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek omvatte een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek bestond uit een karterend booronderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep c.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA), welke wordt beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). RAAP beschikt over een eigen opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische
perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Het bureauonderzoek is uitgevoerd om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Daartoe zijn reeds bekende archeologische en aardkundige gegevens verzameld en is het grondgebruik in het plangebied in het heden en verleden geïnventariseerd.

Geraadpleegd zijn de volgende bronnen:

het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS);

de recente topografische kaart 1:25.000;

literatuur en historisch en aardkundig kaartmateriaal (zie literatuurlijst).

2.2 Resultaten

Huidige situatie

Op recente topografische kaarten (schaal 1:25.000) is het deelgebied aangeduid als bouwland.

Aardkundige situatie

Geo(morfo)logie

In geomorfologisch opzicht ligt het plangebied op een vereffeningsrest-glooiing (www.archis.nl). Een dergelijke landschappelijke eenheid bestaat uit een prepleistocene ondergrond die wordt afgedekt door fluviatiele sedimenten of grondmorene waarop veelal een laag dekzand ligt. Het gaat om een relatief vlakke landschappelijke zone.

Bodem

De bodem in het deelgebied bestaat uit een beekeerdgrond (www.archis.nl). Beekeerdgronden zijn bodems met een 10 tot 30 cm dikke, donker gekleurde, humeuze en vaak kleiige of sterk lemige bovengrond (minerale eerdlaag of A-horizont) of bouwvoor (Ap-horizont) die in de regel rechtstreeks op het moedermateriaal (C-horizont) rust.

Dergelijke bodems zijn veelal onder natte tot zeer natte omstandigheden gevormd. Het zijn bodems met een 10 tot 30 cm dikke, donker gekleurde, humeuze en vaak kleiige of sterk lemige bovengrond (minerale eerdlaag of A-horizont) of bouwvoor (Ap-horizont) die in de regel rechtstreeks op het moedermateriaal (C-horizont) rust. Als gevolg van hoge grondwaterstanden is de C-horizont vaak rijk aan ijzerconcreties en/of roestvlekken.

In onderhavig deelgebied lijkt echter sprake te zijn van minder natte condities, gezien de lage grondwaterstand (grondwatertrap V). Blijkbaar betreft het in dit geval een relatief droge bodem.

Bekende archeologische waarden

ARCHIS

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit het deelgebied. Wel zijn ongeveer 600 m ten zuiden van het deelgebied meerdere vondsten gedaan (ARCHIS-waarnemingsnummers 407.084 en 410.388). Het gaat onder meer om vuurstenen artefacten en aardewerkscherven uit vrijwel elke archeologische periode vanaf het Mesolithicum.

Historische kaarten

Uit het kaartbeeld van historisch-topografische kaarten blijkt dat het deelgebied aan het eind van de 18e eeuw onbebouwd was (Versfelt, 2003). Deze situatie was aan het begin van de 20e eeuw nog ongewijzigd (ROBAS Producties, 1989). Op grond van deze kaarten is er geen aanleiding om binnen de grenzen van het deelgebied uit te gaan van een specifieke verwachting voor de aanwezigheid van resten van laat-middeleeuwse of jongere cultuurhistorische elementen.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Het deelgebied ligt in een relatief laag en vlak deel van het landschap. Veelal waren deze natte gebiedsdelen in het verleden ongeschikt voor bewoning. In onderhavig deelgebied lijkt echter sprake te zijn van minder natte condities. Op grond van de bodemgesteldheid kan aan het deelgebied dan ook een middelhoge verwachting voor archeologische resten uit alle perioden worden toegekend. Het kan hierbij gaan om (kleine) vuursteenstrooiingen uit de periode Laat Paleolithicum t/m het Neolithicum of nederzettingsresten uit de periode Bronstijd t/m de Late Middeleeuwen. De aanwezigheid van meerdere vondsten ten zuiden van het deelgebied draagt niet direct bij aan de archeologische verwachting voor het deelgebied. De mobilia zijn aangetroffen in andere landschappelijke zone, een dekzandrug met een plaggendek.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een karterend booronderzoek. De onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van het bureauonderzoek (gespecificeerde archeologische verwachting) en het protocol inventariserend veldonderzoek uit de KNA versie 3.1 (stroomdiagram 'keuze onderzoeksmethode karterende fase' en 'Leidraad inventariserend veldonderzoek deel karterend booronderzoek').

Tijdens het veldonderzoek zijn verdeeld over beide bouwvlakken 7 boringen verricht (figuur 1). Doorgaans worden de boringen in een grid geplaatst. Door de beperkte omvang van de bouwlocaties is deze methode hier niet toegepast. Wel zijn de boringen zo gelijkmatig mogelijk over de bouwvlakken verdeeld. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen. Deze aanpak is minder geschikt om oudere steentijdkampementen, verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot maximaal 0,7 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen. Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,4 cm; het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Tijdens het veldwerk is geconstateerd dat zowel in geologisch als bodemkundig opzicht geen verschil bestaat tussen beide bouwvlakken, daarom worden de resultaten van het veldonderzoek op de verschillende locaties niet afzonderlijk beschreven.

De ondiepe geologische ondergrond ter hoogte van beide bouwvlakken bestaat uit matig fijn, zwak siltig zand dat is aangemerkt als dekzand. De top van deze afzetting is aangetroffen op dieptes die variëren van 0,2 tot 0,5 -Mv. Het verschil in diepte is het gevolg van recente agrarische ingrepen. Op het dekzand rust een pakket donkerbruin, sterk humeus zand dat is geïnterpreteerd als een bouwvoor. De

beekeerdgrond is niet aangetroffen, deze is zeer waarschijnlijk opgenomen in de bouwvoor.

Gesteld kan worden dat de geomorfologische situatie overeenkomt met hetgeen op grond van het bureauonderzoek werd verwacht. Daarentegen is de verwachte beekeerdgrond niet aangetroffen, deze is verstoord door (recente) agrarische ingrepen.

Archeologie

Tijdens het booronderzoek zijn in beide bouwlocaties geen archeologische indicatoren aangetroffen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat de geomorfologische situatie in plangebied Vosseveldseweg, deelgebied 2 niet afwijkt van de resultaten van het bureauonderzoek. Het verwachte bodemtype is echter niet aangetroffen, deze is verstoord door agrarische ingrepen.

De afwezigheid van archeologische indicatoren in beide bouwlocaties geeft geen aanleiding om in het plangebied (intacte) archeologische resten te veronderstellen.

Aan de hand van de onderzoeksresultaten, in het bijzonder het feit dat er geen aanwijzingen in de ondergrond zijn aangetroffen voor de aanwezigheid van archeologische resten, kan worden geconcludeerd dat bij de realisering van de plannen naar alle waarschijnlijkheid geen archeologische belangen in het geding zijn.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van dit onderzoek wordt in plangebied Vosseveldseweg, deelgebied 2 in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Vanuit archeologisch oogpunt kunnen de geplande bodemingrepen op beide bouwlocaties zonder bezwaar worden uitgevoerd. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 Monumentenwet 2008 aanmelding van de betreffende vondsten bij het bevoegd gezag (de gemeente Winterswijk) verplicht.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de gemeente Winterswijk.

Literatuur

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

ROBAS Producties, 1989. *Historische Atlas Gelderland. Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000*. ROBAS Producties, Den IJp.

Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen, 2004. *Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Versfelt, H.J., 2003. *De Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794*. Hevekes uitgevers.Groningen.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12	voor	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen